

recreatieschap
marrekrite

JAARSTUKKEN 2022

Recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite"

Inhoud

Inhoud	2
Jaarverslag: programmaverantwoording en paragrafen	3
1. Programmaverantwoording	4
Beleidskader	4
1.1 Programma Bedrijfsvoering.....	6
1.2 Programma Waterrecreatie	8
1.3 Programma Landrecreatie.....	10
1.4 Programma Baggeren.....	11
1.5 Programma Ontwikkelingen.....	12
1.6 Programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers.....	13
2. Paragrafen	14
2.1 Lokale heffingen	15
2.2 Weerstandsvermogen	15
2.3 Onderhoud kapitaalgoederen	18
2.4 Financiering	20
2.5 Bedrijfsvoering	22
2.6 Verbonden partijen	23
2.7 Grondbeleid.....	23
3. Jaarrekening 2022	24
3.1 Balans per 31 december 2022.....	25
3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	26
3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2022	28
3.4 Overzicht baten en lasten 2022.....	35
3.5 Toelichting en verschillenanalyse op het overzicht baten en lasten 2022	36
3.6 Overzicht incidentele baten en lasten.....	37
3.7 Wet Normering Topinkomens (WNT)	38
4. Controleverklaring accountant.....	40
Bijlagen bij de jaarstukken 2022	45

Jaarverslag: programmaverantwoording en paragrafen

1. Programmaverantwoording

Beleidskader

Al vele decennia beheert Recreatieschap Marrekrite de toeristische basisinfrastructuur op *water* en *land* in de provincie Fryslân. Opgericht in 1957 was onze focus de eerste 55 jaar exclusief gericht op het realiseren van meer natuurligplaatsen voor de watersport. Inmiddels beheren we op ruim 300 locaties door de hele provincie ruim 700 aanlegvoorzieningen (damwanden, steigers en MarBoeien). Aaneengeschaakt gaat het om een unieke capaciteit, circa 33 km.

In 2012 werd ons takenpakket verbreed door de toevoeging van het domein van “landrecreatie”. Hierdoor zijn we in de bijzondere omstandigheden gekomen dat - op Ooststellingwerf en de Waddeneilanden na - alle Friese gemeenten deelnemers zijn in het recreatieschap. Naast de verantwoordelijkheid voor het beheer van de fiets- en wandelknooppuntnetwerken (en overige routestructuren), kregen we ook de opdracht om te inventariseren welke recreatieve routes er in Fryslân allemaal zijn (beheer routedatabase). Na jaren van relatieve stilte wordt de ontsluiting van deze routes de laatste tijd voortvarend opgepakt. Met financiering vanuit het programma Gastvrij Fryslân is er nu een tijdelijke projectleider “dagrecreatieve netwerken” aan de slag in dit belangrijke veld. Merk Fryslân en de toeristische regio-organisaties zijn daarbij de cruciale spelers. Ook Marrekrite is en blijft nauw betrokken, zij het iets meer op de achtergrond en faciliterend.

Los van de bovenstaande taken, heeft Marrekrite ook de opdracht om haar deelnemers gevraagd en ongevraagd te adviseren over alle voorkomende zaken, die betrekking hebben op de toeristische infrastructuur op water en land en over de verbinding van die velden. Ook zien we dat het Recreatieschap steeds vaker wordt gevraagd om als uitvoeringsorganisatie projecten op te zetten en uit te voeren.

Marrekrite verricht deze taken als GR (Gemeenschappelijke Regeling) namens haar deelnemers, de provincie Fryslân en de Friese gemeenten. Formeel is Ooststellingwerf geen lid, maar met deze gemeente worden wel nauwe banden onderhouden. Dat geldt overigens ook voor de Groninger gemeente Het Hogeland. Marrekrite beheert en onderhoudt voor deze gemeente de ligplaatsen aan de oostzijde van het Lauwersmeer. De westelijke zijde van het meer valt via de gemeente Noardeast-Fryslân, als deelnemer in de GR, reeds onder het reguliere beheer.

Het werk van Marrekrite heeft tot doel een professionele, aantrekkelijke en uniforme recreatieve infrastructuur op water en land te realiseren. Dit alles in de eerste plaats in het belang van onze eigen inwoners (*recreanten*), maar daarnaast ook als uniek aanbod richting inkomende gasten (*toeristen*).

Wat heeft het per saldo gekost?

TOTAAL MARREKRITE	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Baten	2.357.702	2.357.702	2.244.630	2.131.668
Lasten	-2.285.500	-2.335.500	-2.335.398	-2.076.686
Saldo (voor bestemming)	72.202	22.202	-90.768	54.982
Onttrekking uit reserves	-	350.000	350.000	76.000
Toevoegingen aan reserves	-	-50.000	-50.000	
Saldo na bestemming	72.202	322.202	209.232	130.982

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

Wat hebben we in 2022 per programma gedaan?

Zo vreemd als het allemaal voor ons was om in een pandemie te belanden, zo bijzonder was het ook dat alles zich in de eerste maanden van 2022 weer richting “normaal” bewoog. Hadden we in januari 2022 nog met serieuze beperkende maatregelen te maken - waarbij voorzichtig geëxperimenteerd werd met de eerste versoepelingen - in februari kon de samenleving via het toegangsbewijs weer langzaam worden opengesteld. In maart kon nog verder worden versoepeld en rond de Pasen, op het moment dat het recreatieseizoen vanouds weer opent, lag Nederland er weer “normaal” bij.

Ook binnen Marrekrite vroegen wij ons natuurlijk af wat dit alles voor ons gedrag zou betekenen. Wat zou er van de leerervaringen uit de pandemie overeind blijven? Die vraag speelde ten aanzien van het recreatiegedrag: *zou men inderdaad in de eigen omgeving blijven recreëren?* Maar ook intern was de vraag hoe de wereld eruit zou gaan zien, met name in de werkverhoudingen. Zou het “nieuwe normaal” standhouden?

Helaas werd de overwinning op Corona vrijwel meteen overschaduwd door de aanval van Rusland op Oekraïne. Behalve een groot menselijk drama, bleken de negatieve gevolgen in financieel opzicht ook enorm. Na jaren van economische stabiliteit liepen de prijzen en de rentes in 2022 opeens sterk op. Ook Marrekrite had hier last van. De prijzen van brandstof, arbeid en materialen stegen in een ongekend tempo. Voor hetzelfde geld konden we veel minder doen en geld lenen werd fors duurder.

2022 was in nog een opzicht een interessant jaar. Eindeloos lang was het heel mooi, droog en zonnig weer. Nooit eerder werd een zonniger jaar vastgelegd. Niet alleen de zomer was zonnig en warm, ook het voor- en najaar waren uitzonderlijk zacht. Desondanks merkten onze buitenmedewerkers al vroeg in het seizoen – aan de hand van bijvoorbeeld het uitblijven van pieken in de afvalstromen - dat het niet zo heel druk was op het water. De hectiek van de Corona-jaren leek voorbij, ondanks het mooie weer. Op TV zagen we waar het wél druk was: weken lang was het chaos op Schiphol. De goede voornemens ten spijt vloog iedereen weer “gewoon” naar verre oorden. Men sprak zelfs van een inhaaleffect: mensen vonden dat zij na de magere jaren weer recht hadden op een buitenlandse reis. Binnen Marrekrite verwachtten we daarom dat de verkoop van wimpels in 2022 in het beste geval zou stabiliseren. Maar vreemd genoeg bleek de realiteit anders. De stijgende lijn die we tijdens de pandemie zagen en die toen logisch was - omdat mensen meer in de eigen omgeving gingen recreëren - zette zich qua wimpelverkoop verder door. Sterker nog, in 2022 passeerden we voor het eerst in onze geschiedenis de magische grens van €200.000 opbrengst uit de verkoop van wimpels. Dit is opmerkelijk en kan niet alleen worden verklaard uit extra maatregelen die we hebben ingezet, zoals het stimuleren van verhuurders om meer wimpels aan te schaffen. De belangrijkste factor in de aanschaf van wimpels moet dus het *bezit* van de boot zijn, of die nu veel of weinig wordt gebruikt.

Fietsen en *wandelen* bleven in 2022 wel onverminderd populair. De aandacht voor deze vormen van recreatie was in 2022 groot, mede gedragen door de provinciale opgave Dagrecreatieve Netwerken. Binnen dit project zijn veel thematische knooppuntroutes in samenwerking met Merk Fryslân en de regiomarketingorganisaties ontwikkeld en vermarkt. Zo worden de knooppuntnetwerken steeds beter benut.

In 2022 heeft Fryslân 4,5 sterren behaald in de Kwaliteitsmonitor Fietsregio's van het Landelijk Fietsplatform. Wederom een van de hoogste scores. Door een iets gewijzigde opzet van de monitor werd dit keer aan geen enkele regio 5 sterren uitgedeeld, dit om hen te prikkelen continu aandacht te houden voor de kwaliteit van het fietsknooppuntnetwerk, fietspaden en fietsvoorzieningen.

1.1 Programma Bedrijfsvoering

Wat hebben we gedaan?

Het voorjaar van 2022 was een rommelige tijd. We ontwaakten langzaam uit de winterslaap die de lockdowns hadden veroorzaakt. De collega's konden elkaar weer vaker persoonlijk treffen, maar tegelijk maakte Marrekrite zich op voor een verhuizing. Per maart konden we onze intrek nemen in het provinciale steunpunt in Uitwellingerga, waar ruimte beschikbaar kwam nu het Swettehûs operationeel is. Voor Marrekrite was het een lang gekoesterde wens over een dergelijke plek te kunnen beschikken. Niet alleen hebben we in Uitwellingerga meer dan voldoende kantoorruimte met en aantal extra flexplekken, tevens hebben we er een werkplaats, een magazijn en een buitenterrein. Daarnaast hebben we beschikking over een deel van de haven. Daarbij huren we ook het haventje bij de sluis Terhorne. Al deze zaken maken dat we als organisatie veel meer integraal kunnen werken. Onze buitendienst heeft met de intrek in Uitwellingerga eindelijk een vaste plek en we treffen elkaar nu vaker tijdens het werk, in plaats van alleen tijdens geplande overleggen. Dat is prettig en handig.

Wat ook in 2022 werd gerealiseerd, is een nieuwe laad- en losplaats voor onze milieuboot MK2 bij de pontovergang naar het Starteiland (Snitser Mar). Deze investering heeft zoals verwacht een enorme impact op onze vaartijden. We hoeven niet meer steeds met een volle perscontainer naar Grou om te lossen, maar kunnen centraal in het vaargebied blijven en aan de Snitser Mar lossen. In plaats van in Grou ligt het schip nu bovendien in Terhorne, van waaruit dagelijks veel efficiëntere rondes te maken zijn. Daarbij zijn we met ingang van 2022 gestopt met de zogenaamde *maandagrond*, een "erfenis" uit de Boarnsterhim-tijd, waarbij we gedurende het seizoen voor de gemeente Leeuwarden het huisafval bij ongeveer 220 woonarken ophaalden, voornamelijk rondom Grou en Earnewâld. Deze aanpassingen tezamen schelen enorm veel vaartijd. Al eerder hadden we de kwetsbaarheid van deze dienst aangepakt door een collega uit de groenploegen op te leiden om ook op het schip te kunnen varen. Zodoende kon de reguliere schipper van de milieuboot het afgelopen jaar op "normale momenten" op vakantie en ook nog voor een langere tijd. Per 2023 gaat hij zelfs een halve dag per week minder werken. Het is mooi om te zien dat de maatregelen die we hebben genomen om de zaak te verbeteren ook concreet de beoogde positieve effecten sorteren.

Helaas hadden we in 2022 andermaal op personeel vlak geen stabiel jaar. De terugkeer van onze officemanager uit een intensief ziekteproces verliep minder voorspoedig dan gehoopt. Dat betekent dat we het contract van onze tijdelijke officemanager hebben omgezet in een vaste aanstelling. Hiermee was het office management in 2022 goed geborgd en hebben we bovendien de kans de huidige vervanger in het komende jaar te laten doorgroeien naar een andere functie.

Aanzien we op de TOP-projecten niet de snelheid konden maken die we beoogden en andere projecten zoals het Advies Boerenlandpaden vanwege capaciteitsproblemen (te weinig mensen, uitval van personeel door privé omstandigheden) niet vlot genoeg konden worden opgepakt, is met het bestuur besproken om er voor de duur van een jaar een extra kracht bij te zoeken. Ondanks de krappe markt is dit per oktober geconcretiseerd en hebben we er een kundige collega bij. Helaas zegde een andere collega echter tegelijkertijd, na 6 jaar aan Marrekrite te zijn verbonden, zijn baan op. De betreffende collega kon echter een mooie stap maken naar een van de deelnemers en blijft dus nauw met ons verbonden in het netwerk. Voor ons betekende het wel dat de beoogde extra versterking niet uit de verf kwam. Zodoende stond het einde van 2022 andermaal in het teken van nadenken over een nieuwe personele inrichting van de organisatie. Wat willen de deelnemers dat Marrekrite de komende jaren allemaal voor hen doet en wat betekent dit voor de capaciteit die wij aan boord moeten hebben, zowel in de zin van kwaliteit, als in de zin van kwantiteit?

Inmiddels heeft de directie in diverse vergaderingen met het bestuur aangegeven dat de rek er in personele zin uit is. Marrekrite kan niet nog efficiënter opereren. Voor een aantal projecten, zoals het uitwerken van het waterknooppuntnetwerk en het camperbeleid is daarom gebruik gemaakt van externe inhuur. Er moeten mensen in de vaste formatie bij als we aan de verwachtingen van de deelnemers tegemoet willen blijven komen en we projecten binnen de geplande termijn willen kunnen opleveren. Dat betekent naast het opvullen van de vacante posities, dat we in 2023 met elkaar moeten spreken over een groei van de bemanning.

Wat heeft het gekost?

Bedrijfsvoering	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Baten	2.154.824	2.154.824	1.970.988	500.526
Lasten	-954.480	-1.004.480	-1.112.813	-734.010
Saldo (voor bestemming)	1.200.344	1.150.344	858.175	-233.485
Onttrekking uit reserves	-	350.000	350.000	
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	
Saldo (na bestemming)	1.200.344	1.500.344	1.208.175	-233.485

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.2 Programma Waterrecreatie

Wat hebben we gedaan?

Ondanks het feit dat allerlei vormen van landrecreatie voor Fryslân belangrijker worden, is de watersport nog altijd de dominante factor binnen ons recreatieve product. Daar ligt de basis van ons schap en wij zien dit nog altijd sterk terug in de bestemming van middelen. Het grootste deel van onze investeringen betreft de herbouw van bestaande, oude aanlegvoorzieningen: damwanden, steigers en MarBoeien. Marrekrite onderhoudt ongeveer 700 vrije aanlegvoorzieningen op circa 400 locaties in Fryslân. Duizenden recreanten kunnen elke dag te kust en te keur kiezen op welke prachtige plek zij nu weer gratis gaan aanleggen.

Nog altijd ontwikkelen we ieder jaar ook nieuwe ligplaatsen. Bij zowel her- als nieuwbouw ligt onze focus op kwalitatief hoogstaande en duurzame aanlegvoorzieningen. Dat we hier goed in slagen blijkt uit de positieve feedback die wij krijgen. De focus op kwaliteit leidt op termijn bovendien tot een flinke verlaging van onze onderhouds- en beheerkosten. Duurzaam werken betekent vooral kijken naar de lange termijn en dus voor de kosten van de gehele levenscyclus. Het mes van “kiezen voor kwaliteit” snijdt daarmee aan vele kanten tegelijk.

Steigers en damwanden

Het jaar 2022 kenmerkte zich door een overzichtelijke hoeveelheid projecten waar het ging om de herbouw en vervanging van damwanden. De Nije Krúspôlle, één van de bekende eilanden op De Fluessen, werd volledig opnieuw ingericht. De hele haven is herbouwd en van nieuwe damwanden voorzien, met een prachtig beeld als resultaat. Datzelfde geldt voor een tweetal damwanden rondom de Rengerspôlle. Ook die plekken zijn weer helemaal in het nieuw gestoken en zijn zo weer voor decennia klaar om duizenden recreanten te ontvangen.

Wat de steigers betreft, hebben we in 2022 voor een gebiedsgerichte aanpak gekozen. In eerdere jaren werden we vaak – gedreven door de slechte staat van onderhoud – gedwongen verspreid over een groot gebied her en der losse steigers te vervangen. Inmiddels zijn we zover dat we meer projectmatig kunnen werken, wat inhoudt dat we in een bepaald gebied alle steigers in één keer aanpakken. Het afgelopen jaar gold dat voor de steigers op De Veenhoop en in De Lende. Op De Veenhoop is het werk klaar, met een prachtig beeld als resultaat. Ook aan kanoërs is gedacht, iets dat al langer aan de orde was bij de herbouw van damwanden, maar nu dus ook bij herbouw van steigers geldt. Ook bij De Lende is aan kanoërs gedacht met extra aanpassingen aan de steigers voor deze doelgroep. Het werk was hier eind 2022 grotendeels gereed, maar nog niet volledig. Daarmee is het een overlopende post naar 2023, iets wat ook geldt voor een nieuwe steiger net voor Dokkum. Dit is de voorlopig laatste extra steiger die we op de Dokkumer Ie wilden realiseren, ten einde de capaciteit op dit belangrijke vaarwater te vergroten. Vanuit diezelfde gedachte hebben we van de gemeente Leeuwarden een steiger nabij Bartlehiem overgenomen (Wurgedyk). Ook zijn er nieuwe voorzieningen gerealiseerd in het kader van de opwaardering het Bûtenfjild en zijn de steigers bij Ritsumasyl, in samenwerking met de provincie en de gemeente Waadhoeke, vanwege de veiligheid naar dieper water verplaatst.

Helaas kon op het belangrijke werk aan de Tsjûkepôlle (Tsjûkemar) nauwelijks voortgang worden geboekt. Het blijken de laatste jaren steeds moeizamere trajecten om de vergunningen voor werken rond te krijgen, zeker als daarbij baggeren of verplaatsen van zand een rol speelt. Het lijkt erop dat we hier nu snel de definitieve slagen kunnen slaan, waarmee ook dit werk naar 2023 “overloopt”.

MarBoeien

Het afgelopen jaar heeft één aannemer alle MarBoeien gecontroleerd en waar nodig van een extra zekering voorzien. Dat betekent dat we naast de staaldraden waarmee de betreffende boeien in de bodem verankerd liggen, extra kunststof kabels / banden hebben aangebracht. De slijtage, die we vooral zien op water met zandbodems, wordt hiermee ondervangen. Zo hopen we dat we de inspectiecyclus van 2 jaar, die we nu hanteren, kunnen opvoeren naar een vervanging van de verankering om de 4 jaar, wat een aanzienlijk effect zal hebben op de jaarlijkse onderhoudskosten.

Hûskes

De pilot rondom de drie Hûskes die wij in beheer hebben, is inmiddels afgerond. In 2021 hebben we, lerende van de pilot, veel energie gestoken in een plan voor een vervolg, dat in 2022 moest leiden tot definitieve besluitvorming (Vuilwaterplan Fryslân). De kern van dit plan is de ambities rond schoon water en gastvrijheid aan elkaar te koppelen en een goed functionerend inzamelnetwerk te bouwen in het buitengebied. Marrekrite zou als uitvoerende organisatie kunnen zorgen voor de realisatie van dit plan, alsmede het hierop volgende beheer en onderhoud uit kunnen voeren. Dit is iets waar de deelnemers overigens nog wel over moeten discussiëren.

Eind 2022 is de stand van zaken dat we hebben besloten dat het geen optie is om te stoppen met “terplekke zuiveren”. Dit is namelijk, als we dat goed in de vingers krijgen, de goedkoopste optie. Het alternatief is dat we het vuilwater wel blijven opvangen, maar het – in plaats van te zuiveren - met een tanker naar een waterzuivering zouden brengen. We moeten ons bedenken dat we dan voor 95% water aan het verplaatsen zijn. Dat is geen duurzame oplossing. Daarom hebben wij in het bestuur afgesproken dat de eerdere pilot, die gebaseerd was op biologische zuivering, een vervolg zou moeten krijgen met een nieuwe pilot op basis van elektrische zuivering. Begin 2023 worden hier de concrete stappen voor gezet.

Ondertussen vond het bestuur ook dat het niet zo kon zijn dat de watersport, in afwachting van nieuwe stappen, het in 2022 zonder Hûskes zou moeten stellen. Daarom zijn de zuiveringen alle 3 het water weer op geweest en daarmee stonden wij ook weer aan de lat voor de kosten, ondanks het feit dat dit werkveld nog altijd formeel geen taak is en er in onze begroting ook geen rekening was gehouden met de exploitatiekosten.

Wat heeft het gekost?

Waterrecreatie	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Baten	42.878	42.878	11.137	1.093.995
Lasten	-731.020	-781.020	-839.013	-774.078
Saldo (voor bestemming)	-688.142	-738.142	-827.876	319.917
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-688.142	-738.142	-827.876	319.917

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.3 Programma Landrecreatie

Wat hebben we gedaan?

Binnen de afdeling Land was 2022 een moeizaam jaar. De toch al beperkte capaciteit die we op dit terrein hebben, kwam verder onder druk te staan doordat een collega door privéomstandigheden minder kon werken. Bovendien vertrok een andere collega als gezegd naar één van de deelnemende gemeenten, waardoor de extra formatie die we juist hadden georganiseerd om in projecten als de TOP's en de (Boeren)landpaden extra snelheid te maken, weer teniet werd gedaan.

Desondanks boeken we wel het nodige resultaat. Begin 2022 is de tweede druk van twee van de drie wandelkaarten uitgegeven. Van het derde deel was nog genoeg voorraad. Daarnaast is het advies over de landpaden afgerond en aan de provincie aangeboden. We hopen voor 2023 op groen licht om hier ook een concreet vervolg aan te kunnen geven. Verder kwam er ook weer een mooie serie nieuwe TOP's gereed (zie ook Programma Ontwikkelingen).

Marrekrite heeft zitting in de Stuurgroep Dagrecreatieve Netwerken, een van de opgaven uit het provinciale uitvoeringsprogramma Gastvrij Fryslân 2028. Ook op uitvoerend niveau wordt veel samengewerkt om nieuwe routes via de knooppuntnetwerken te laten lopen. Voorbeelden hiervan zijn de drie LF Weekendtochten die dit jaar samen met de regiomarketingorganisaties, het Landelijk Fietsplatform en het programmabureau van de Dagrecreatieve Netwerken zijn ontwikkeld. Deze zijn gekoppeld aan de lange afstandsfietsroutes LF Kustroute en LF Zuiderzeeroute en bieden fietsers de mogelijkheid om een kortere tocht van 100 à 150km te maken en zo meer van het achterland van beide hoofdroutes te ontdekken.

Zoals elk jaar zijn op de fiets- en wandelnetwerken, voorafgaand aan de opening van het nieuwe seizoen, onderhoudsrondes gedaan. Daarnaast werden (schade)meldingen jaarrond verholpen. Ook zijn er ter verbetering van beide netwerken diverse trajectwijzigingen doorgevoerd, soms in verband met infrastructurele werken, maar ook om TOP's of ligplaatsen beter te laten aansluiten.

De kosten voor het reguliere onderhoud aan de netwerken vallen in 2022 hoger uit dan begroot. Dit heeft volgens de aannemer een aantal redenen. Er zijn veel meer meldingen gedaan. Voor het wandelnetwerk ging het in 2022 om 393 meldingen tegenover "slechts" 195 in 2021. Er zijn twee keer zoveel palen verdwenen dan het jaar daarvoor. Voor fietsen is het aantal meldingen weliswaar iets gedaald, maar hier zagen we een verdubbeling van het aantal schades aan infopanelen.

Hoofdrede van de toename aan schades is dat er meer vandalisme plaatsvindt. Helaas is dit een 'trend' die we in de hele samenleving zien, iets waar ook de bebording van de knooppuntnetwerken dus aan ten prooi valt. Het gaat daarbij vaak om schade aan infopanelen, de duurste onderdelen van de netwerken. De aannemer signaleert dit door heel Nederland, maar opmerkelijk genoeg vooral in de regio's waar veel protesten plaatsvonden. Ook had de aannemer het idee dat er afgelopen jaar weer meer gehakkeld werd, waardoor de machines soms een paaltje meenemen. De aannemer verwacht overigens dat de schades aan de infopanelen in de toekomst wel weer wat zullen afnemen, doordat infopanelen bij schades vervangen worden door ons nieuwe standaardframe, dat sterker is dan de frames die in het verleden gebruikt werden.

Tot slot moet worden opgemerkt dat we zelf ook actief zijn geweest met het verwerken van meldingen, teneinde de kwaliteit van het netwerk hoog te houden. Het gaat daarbij vaak om het verplaatsen van borden of het toevoegen van extra bordjes om de te volgen route te verduidelijken.

Wat heeft het gekost?

Landrecreatie	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Baten	-	-	40.744	198.132
Lasten	-281.000	-281.000	-316.821	-275.556
Saldo (voor bestemming)	-281.000	-281.000	-276.077	-77.424
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	-281.000	-281.000	-276.077	-77.424

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.4 Programma Baggeren

Wat hebben we gedaan?

Het budget voor baggeren is per 2022 flink verhoogd. Dat is nodig om de ontstane achterstand in het onderhoud “onder water” op te vangen. Dat impliceert dat Marrekrite ook op dit terrein, als laatste van onze taakvelden, projectmatiger wil gaan werken. Dat betekent dat we het oude “piepsysteem” achter ons laten en onderhoud gaan plegen volgens vastgestelde cycli.

In 2021 hebben we de meerkosten Baggeren via een soort “kasschuif” gedekt met een extra bijdrage uit de Bestemmingsreserve Baggeren. Om deze kasschuif compleet te maken, hebben we in 2022 ten laste van het baggerbudget een storting in de Bestemmingsreserve Baggeren gedaan en deze daarmee weer op het oorspronkelijke peil gebracht.

Wat het werk zelf betreft, er is een start gemaakt met de werkzaamheden bij het Skareilân, waarvoor we tevens een provinciale subsidie hebben ontvangen. Er is rondom Marchjepôlle gebaggerd (deze werkzaamheden zijn gekoppeld aan het project Tsjûkepôlle) en we hebben werkzaamheden verricht aan de Lytse Pôlle, welke nog doorlopen in 2023. Hierbij hebben we zoveel mogelijk werk met werk gemaakt. Waar mogelijk zijn de benodigde werkzaamheden toegerekend aan de investeringen. Voor 2022 geplande werkzaamheden liepen door complexe regelgeving als gevolg van PFAS, de nodige vertraging op, waardoor we een flink deel van het budget overhouden: de storkosten zouden dermate hoger worden, doordat de baggerspecie over grote afstanden vervoerd zouden moeten worden, dat besloten is om (eerst) deze stukken niet te baggeren.

Wat heeft het gekost?

Baggeren	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Baten	-	-	-	144.417
Lasten	-300.000	-250.000	-77.412	-204.314
Saldo (voor bestemming)	-300.000	-250.000	-77.412	-59.897
Onttrekking uit reserves	-	-	-	50.000
Toevoegingen aan reserves	-	-50.000	-50.000	-
Saldo (na bestemming)	-300.000	-300.000	-127.412	-9.897

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.5 Programma Ontwikkelingen

Wat hebben we gedaan?

Ondanks de beperkte personele bezetting hebben we in 2022 vooral veel aandacht besteed aan het verder uitrollen van het TOP-netwerk Fryslân. Het begrip “TOP” staat voor Toeristisch Overstappunt. Op dergelijke plekken kunnen mensen beginnen aan (en eindigen met) hun zwerftocht op de fiets of te voet. Een TOP is daarmee een logisch startpunt voor routegebonden recreatie, waar voldoende parkeerruimte is, maar waar bij voorkeur ook bij horeca en toiletvoorzieningen zijn, zo mogelijk ook in de nabijheid van ligplaatsen. In 2022 zijn er zes nieuwe TOP's gerealiseerd, terwijl er voor 2023 alweer een flink aantal nieuwe op de rol staan.

Van de provincie heeft Marrekrite extra incidentele middelen gekregen om stappen te maken op het vlak van Camperen, maar ook voor onderzoek naar het realiseren van een Vaarknooppunten systeem en een eventuele Vaarklasse G. Het werk aan dergelijke projecten wordt grotendeels door externe projectleiders uitgevoerd, maar wel met regie vanuit Marrekrite.

Op dezelfde wijze wordt er nauw samengewerkt met de provincie in het programma Gastvrij Fryslân, bijvoorbeeld op het vlak van de ontwikkeling van een nieuwe visie op het vlak van Waterrecreatie, maar ook ten aanzien van de ontwikkeling van routestructuren (opgave Dagrecreatieve Netwerken). De betreffende projectleiders werken, sinds we in Uitwellingerge gevestigd zijn, vaak vanuit de flexplekken die hier aanwezig zijn, waarmee de persoonlijke lijnen naar Marrekrite worden versterkt en versimpeld.

Zoals bij het Programma Landrecreatie (paragraaf 1.3) is aangegeven, is dit jaar ook het advies over het opzetten van een nieuwe (boeren)landpadenregeling afgerond en aangeboden aan de provincie. We zijn in afwachting van de behandeling hiervan in provinciale staten. Het is goed denkbaar dat de deelnemers Marrekrite zullen vragen de uitvoering van het advies – als extra taak – eveneens ter hand te nemen. Voor de recreatie in onze provincie zou dit heel goed zijn.

Wat heeft het gekost?

Ontwikkelingen	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Baten	-	-	-	128
Lasten	-7.000	-7.000	31.738	-76.250
Saldo (voor bestemming)	-7.000	-7.000	31.738	-76.122
Onttrekking uit reserves	-	-	-	26.000
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	
Saldo na bestemming	-7.000	-7.000	31.738	-50.122

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

1.6 Programma Wimpels, Donateurs & Vrijwilligers

Wat hebben we gedaan?

Zoals in de inleiding al werd gememoreerd, zagen we in 2022 een onverwachte verdere groei van de wimpelopbrengst, die voor het eerst in onze geschiedenis € 200.000 oversteeg. Veel mensen kopen blijkbaar een wimpel, ook als zij de boot minder vaak gebruiken. Daarnaast zien we ook dat het bedrag aan vrijwillige extra bijdragen blijft toenemen. We hebben zelfs van een anonieme schenker een extra gift van € 10.000 ontvangen. Ondanks vele pogingen om deze gulle schenker te bedanken, is dat helaas niet gelukt. De betreffende persoon wilde op geen enkele wijze bekend worden. Van een ander stel trouwe donateurs ontvingen we een riant gift ter ere van hun 65-jarig huwelijk.

Wat ook tot een hogere opbrengst heeft geleid, is dat steeds meer huurbedrijven gehoor geven aan onze oproep om per huurgezelschap een wimpel aan te bieden. Veel verhuurders hangen bij aanvang van het seizoen de wimpel alvast voor alle huurders aan de boten. Dan verkopen wij dus maar één wimpel per boot, terwijl gemiddeld zo'n 20 gezelschappen die boot per seizoen huren. Door elke nieuwe huurder voortaan een wimpel aan te bieden, verkopen wij via de verhuurvloot veel meer wimpels. Voor de huurders is een eigen wimpel meteen een leuk aandenken aan Fryslân.

Na de magere Corona-jaren konden wij onze vrijwilligers in 2022 eindelijk weer tweemaal als groep bij elkaar brengen. Niet alleen konden wij hen informeren, tevens ontvingen wij van de vrijwilligers hele bruikbare tips en feedback, bijvoorbeeld rondom het experiment dat we in 2023 willen gaan doen met de introductie van een vignet/sticker als alternatief voor de wimpel.

Ook konden we een nieuwe inspectiewijze afspreken. Daarmee markeren we een bijzonder moment in ons bestaan. Inmiddels is de staat van het onderhoud zodanig dat de vrijwilligers niet meer hele lijsten voorzieningen hoeven te controleren en af te vinken. Zij kunnen voortaan simpelweg "hun wijk" langsvaren en hoeven alleen nog maar door te geven wat zij incidenteel aan afwijkingen zien.

Tot slot moet worden vermeld dat we wederom door overlijden afscheid hebben moeten nemen van één van onze vrijwilligers. Daarnaast zagen enkele van hen zich genoodzaakt te stoppen met hun werk voor Marrekrite, iets dat hen vaak niet licht valt. De vrijwilligers zijn vaak al lang en intensief bij onze organisatie en bij de watersport in Fryslân betrokken. Met het afscheid van Marrekrite sluiten zij een fase in hun leven af en dat stemt hen natuurlijk niet vrolijk.

Wat heeft het gekost?

Wimpels e.d.	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijziging	Jaarrekening 2022	Jaarrekening 2021
Baten	160.000	160.000	221.762	194.470
Lasten	-12.000	-12.000	-21.076	-12.477
Saldo (voor bestemming)	148.000	148.000	200.685	181.993
Onttrekking uit reserves	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Saldo (na bestemming)	148.000	148.000	200.685	181.993

* De verschillen tussen realisatie en begroting zijn opgenomen in de toelichting op de het overzicht baten en lasten

2. Paragrafen

2.1 Lokale heffingen

Bij Recreatieschap Marrekrite kennen we geen lokale heffingen zoals bij een gemeente of provincie.

2.2 Weerstandsvermogen

Bij het opstellen van de begroting en jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld te worden gebracht. We ontwikkelen hiervoor beleid in overleg met een financiële werkgroep, bestaande uit een afvaardiging van de deelnemers. Dat hangt samen met het inzicht in onze resterende vervangingsopgaven en onze baggeropgave. Op het moment dat we deze duidelijk hebben en deze financieel meerjarig is vertaald, weten we de impact op ons huidige weerstandsvermogen en kunnen we kijken wat een adequaat niveau is voor de resterende opgaven binnen onze begroting.

We hanteren in deze jaarstukken de uitgangspunten zoals die tot nu toe golden. We beschouwen de Bestemmingsreserve Baggeren (BB) als ware het een voorziening totdat we de peilacties hebben uitgevoerd, zoals gemeld in het Plan van Aanpak Baggeren 2020-2030, dat in november 2020 door het algemeen bestuur is vastgesteld.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:

- Inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Een kengetal voor:
 - a. netto schuldquote
 - b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 - c. solvabiliteitsratio
 - d. grondexploitatie
 - e. structurele exploitatieruimte *en*
 - f. belastingcapaciteit (n.v.t.);
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover Marrekrite beschikt om niet-begrote kosten te dekken. Deze weerstandscapaciteit bestaat uit een tweetal elementen:

1. Weerstandscapaciteit in de exploitatiesfeer:
 - a. onvoorzien incidenteel en structureel (n.v.t.);
 - b. onbenutte belastingcapaciteit (n.v.t.).
2. Weerstandscapaciteit in de vermogenssfeer:
 - a. algemene reserve.

		Jaarrekening 2022		
		1-1-2022	Mutaties	31-12-2022
A	Algemene Reserve (AR)	3.203.078	827.642	4.030.720
B	Bestemmingsreserve Baggeren (BB)	1.296.659	-996.659	300.000
C	Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	-	164.138
Subtotaal reserves		4.663.875	-169.017	4.494.858
Gerealiseerd resultaat				209.232
TOTAAL EIGEN VERMOGEN				4.704.090

De weerstandscapaciteit van Marrekrite bedraagt, gelet op de stand van de algemene reserve, zonder het onverdeelde resultaat ultimo 2022 € 4,195 miljoen.

Beoordeling omvang van de risico's

Hoe komen we tot de benodigde weerstandscapaciteit?

Bij iedere begroting en jaarrekening actualiseren wij de risico's. We gaan na of er nieuwe risico's zijn bijgekomen en/of risico's vervallen. Van de risico's die we lopen vindt een inschatting plaats van de omvang en van de kans dat het zich voordoet. Bij het bepalen van de omvang is ook van belang of het om een structureel of een incidenteel risico gaat. Afhankelijk van de mogelijkheden om de risico's te beheersen vindt vervolgens een correctie naar beneden plaats. Alle risico's, na correctie, tellen we bij elkaar op. Dat totaal is de benodigde weerstandscapaciteit.

De risicobeoordeling baseren we op de inzichten die tot en met het opstellen van de jaarrekening beschikbaar zijn. Ontwikkelingen en wijzigingen in wet- of regelgeving geven op dit moment geen aanleiding de risico's te herijken.

Zoals ook in eerdere jaarstukken is aangegeven, ligt een belangrijk risico voor een kleine organisatie als Marrekrite in de continuïteit van het personeel. De slagvaardigheid van onze kleine organisatie staat of valt met de aanwezigheid en inzet van onze medewerkers. Dat betekent dat (langdurige) ziekte, vertrek of uitval meestal een flinke financiële wissel trekt op onze organisatie. We hanteren daarom in de risicobeoordeling dat de helft van onze gerealiseerde personeelskosten als risico geldt. In 2022 betreft dit afgerond € 0,3 miljoen.

De vervolgacties uit het Plan van Aanpak Baggeren 2020-2030 richten zich deze jaren op het enerzijds bepalen van normeringen (0-metingen en peilingen) en het anderzijds projectmatig aanpakken van ondieptes bij de meest populaire locaties. Werkenderwijs krijgen we een steeds beter beeld van de verwachte opgave op middellange en lange termijn.

We hadden de jaarlijkse exploitatiekosten voor de baggeropgave vanaf 2022 geschat op € 300.000. Echter, om de oplopende rentelasten van de langlopende lening te kunnen opvangen hebben we dit budget structureel bijgesteld naar € 250.000, wat in de praktijk neerkomt op een verlenging van de onderhoudscyclus van 20 jaar naar 24 jaar. Gezien de stand van de Bestemmingsreserve Baggeren schatten we in dat we hier geen aanvullende risico's lopen.

Omvang weerstandsvermogen

De omvang van het weerstandsvermogen drukken we uit in een ratio. Ratio's beschouwen we als een indicatie. De ratio voor het weerstandsvermogen berekenen we aldus (x 1000):

Weerstandsvermogen

Ratio van het weerstandsvermogen	=	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	=	$\frac{4.195}{300}$	=	1398%
----------------------------------	---	---	---	---------------------	---	-------

De ratio van het weerstandsvermogen moet minimaal 100% zijn om als “voldoende” te kwalificeren.

Bestemmingsreserves

In de Notitie reserves en voorzieningen die het algemeen bestuur in december 2019 heeft vastgesteld, is het aantal bestemmingsreserves aanzienlijk verminderd. Ook de (structurele) storting en onttrekking van de programmasaldi behoren tot het verleden.

Wat op dit moment resteert, is een bestemmingsreserve Baggeren, die we behandelen als ware het een voorziening vanwege de reeds gememoreerde vervolgacties. De verwachting is dat het baggerplan de komende jaren, met het beschikbaar komen van nu nog ontbrekende data, steeds betrouwbaardere prognoses oplevert.

De eerder bestaande onderhoudsreserve is enige tijd terug al opgeheven. Het onderhoud aan damwanden en steigers is met de grootschalige investeringen in de vervangingsopgave relatief beperkt. Waar we vroeger spaarden voor “planmatig vervangingsonderhoud” activeren we onze investeringen nu. De daarmee samenhangende kapitaallasten bekostigen we inmiddels via de exploitatie. Daarmee is de noodzaak voor een specifieke onderhoudsreserve vervallen. Het dagelijks onderhoud aan onze voorzieningen bekostigen we vanuit de exploitatie.

Stille en geheime reserves

Marrekrite heeft (meestal ten behoeve van de steigers en damwanden) meerdere kavels water, drassige oevers en landbouwgrond in bezit. Deze gronden zijn indertijd om niet verkregen en hebben daardoor geen waardering op de balans. Dergelijk bezit noemt men stille reserves.

Op grond van BBV is het niet toegestaan deze bezittingen te herwaarden: de (historische) verkrijgingsprijs is in dit geval de waarderingsgrondslag. Marrekrite kan een deel van dit bezit in de toekomst wel verkopen. In 2022 is hiervan geen sprake geweest.

Grondslag voor verkoop is altijd een taxatie van het betreffende bezit. Een verkoopbate lichten wij conform de Financiële Verordening toe als een incidentele bate (vanaf € 25.000) in de tussentijdse rapportage of de jaarrekening. Op de balansdatum is de omvang van de stille reserves niet bepaald.

Financiële kengetallen

Zoals we bij de introductie in deze paragraaf hebben aangegeven, zijn niet alle kengetallen voor Marrekrite van toepassing. In onderstaande tabel zijn alleen de relevante kengetallen opgenomen.

Jaarstukken 2022	Jaarrekening	Begroting	Jaarrekening
<i>Kengetallen</i>	2021	2022	2022
Netto schuldquote	6%	82%	80%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	6%	82%	80%
Solvabiliteitsratio	69%	60%	54%
Structurele exploitatieruimte	13%	2%	21%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft aan in welke mate sprake is van een overschot of tekort aan liquide middelen. In 2022 is sprake van een overschot aan liquide middelen, maar wel nadat een langlopende geldlening (€ 4,0 miljoen) is aangetrokken. Zichtbaar is dat de netto schuldquote dalend is ten opzichte van vorig boekjaar. Dit beeld zien we zich in de meerjarenbegroting voortzetten.

Solvabiliteit

De solvabiliteitspositie van een onderneming of instelling geeft een beeld in welke mate zij in staat is aan haar toekomstige verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding eigen vermogen en vreemd vermogen aan. De solvabiliteitspositie van Marrekrite is en blijft uitstekend, maar is wel dalend als gevolg van de aangetrokken (lange) geldlening in 2022.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte van een onderneming of organisatie is binnen de jaarrekening. Hoe hoger het kengetal, hoe beter. Deze structurele vrije ruimte is met het nieuwe financiële beleid toegenomen, omdat het rekeningresultaat bestaat uit de resultaten van alle programma's tezamen en er geen automatische storting of onttrekking meer plaatsvindt in relatie tot de bestemmingsreserves.

2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Aanlegvoorzieningen

Als al onze ruim 600 aanlegplaatsen op ruim 300 locaties achter elkaar zouden worden gelegd, hebben we circa 33 km aanlegvoorziening in de vorm van steigers en damwanden in beheer op de mooiste plekken in het buitengebied van de provincie. Daarnaast hebben we sinds eind 2020 in totaal 100 MarBoeien op het water liggen.

Containers

Onze circa 120 containers (recreatie-afval) blijven 's winters in het veld staan, maar worden dan wel grotendeels afgesloten. Ze worden jaarlijks gecontroleerd en - indien nodig – gerepareerd door de schipper van de milieuboot. Daarmee wordt de kwaliteit bewaakt en de levensduur verlengd.

Werkship (MK1)

Onze eerste echte werkboot is halverwege 2013 aangeschaft. Deze schrijven we tot 2028 in 15 jaar af. Het schip ligt, nu we in het voorjaar naar Uitwellingerga zijn verhuisd, eindelijk "voor de deur". Aanvankelijk besteedden we het technisch onderhoud nog uit, maar sinds wij beschikken over een buitenploeg met meerdere technisch goed onderlegde collega's, doen wij het meeste onderhoud aan onze schepen zelf. Ook verbouwingen en aanpassingen doen we doorgaans in eigen beheer. De echt grotere klussen, zoals het inbouwen en reviseren van motoren en, besteden we wel uit, hoewel we ook daar de nodige hand- en spandiensten bij verlenen. Dat alles maakt dat wij onze 4 werkschepen tegen zeer scherpe lasten op het water kunnen houden. Marrekrite opereert hierin echt als bedrijf.

Milieuboot (MK2)

De milieuboot ("afvalcontainerboot") is eind 2013 aanschafte om met ingang van 2014 het recreatie-afval in eigen beheer te kunnen inzamelen. De verwerking van het afval is een taak van Omrin.

Zoals reeds aangegeven, doen we zoveel mogelijk onderhoud aan het schip zelf. De laatste jaren heeft dit nogal wat om handen gehad. De boot is decennia lang intensief gebruikt en vlot achter elkaar moesten we het ene na het andere cruciale onderdeel vervangen. Ook hebben we de boot ingekort, zodat deze ook met Klein Vaarbewijs 2 gevaren kan worden, waarmee de afhankelijkheid van een schipper met Groot Vaarbewijs niet meer bestaat. Vroeger moesten we regelmatig externe schippers inhuren om bij te springen, wat tot flinke extra kosten leidde. Die tijd lijkt nu, een hoge uitzondering daargelaten, achter ons te liggen. Ook met de nieuwe laad- en losplaats en de nieuwe ligplaats in Terhorne zijn grote stappen gezet. Per 2023 kan de schipper zelfs minder gaan werken, iets wat we tot voor kort niet voor mogelijk hadden gehouden.

In 2014 is een bijboot met motor en trailer aangeschaft om op moeilijk bereikbare locaties afval op te kunnen halen. Ook de milieuboot schrijven we tot 2028 in 15 jaar af.

Duwponton

Het duwponton is 6 x 4 meter groot en is in 2010 aangekocht om (destijds) schapen te vervoeren en kleine onderhoudswerkzaamheden te doen. Dit ponton schrijven we in 15 jaar af (tot 2025).

Installatie YOSS

Onze mobiele Yoss-vuilwaterpomp is in 2014 tweedehands aangeschaft ten behoeve van het project "Vuilwaterboot". De installatie staat niet op de balans en is opgeslagen in Uitwellingerga.

Húskes

We hebben een drietal Húskes in eigendom en beheer, waarmee we ook het afgelopen vaarseizoen een innovatieve en volledig zelfvoorzienende rioolwaterzuivering hebben aangeboden aan de watersporters. Op dit moment beheren we er een op de Marchjepôlle, op de Noarder Alde Wei en nabij Gaastmeer op de Grutte Gaastmar. Hiermee zorgen we ervoor dat mensen hun vuilwater niet langer overboord hoeven te pompen en dat zij niet massaal hun behoefte hoeven doen op plekken waar dat niet wenselijk is, zoals op onze ligplaatsen. We zien duidelijke resultaten op deze drie locaties. De Húskes zijn met bijdragen van de provincie ontwikkeld en staan niet op onze balans. De lasten voor het onderhoud zijn fors en zijn niet structureel begroot, omdat het een pilot betreft. De structurele dekking van deze onderhoudskosten is onderwerp van gesprek met onze deelnemers. In de jaarstukken 2022 zijn ze verantwoordelijk voor een (incidentele), niet-begrote last van € 63.000.

Borden netwerken

De knooppuntenborden en informatiepanelen van de knooppuntennetwerken blijven formeel in eigendom van de gemeenten. Ook de vervangingskosten worden doorberekend aan de gemeenten. Hetzelfde geldt voor de toeristische overstappunten. In totaal is bijna 2.800 km fietspad in Fryslân (incl. Ooststellingwerf ca. 3.000km) voorzien van knooppuntbebording (816 respectievelijk en 860 knooppunten). Op het gebied van wandelen geldt dat ruim 3700 km (incl. Ooststellingwerf 4.212km) wandelpad is voorzien van knooppunten (1.966 respectievelijk en 2.196 knooppunten). Eind 2022 waren er in totaal 16 TOP's gerealiseerd.

Kantoorinventaris

De kantoorinventaris is inmiddels volledig afgeschreven. Vanwege de activeringsgrens van € 25.000 zullen de meeste lasten voor inventaris in de toekomst via de exploitatie lopen.

2.4 Financiering

We handelen conform onze Financiële Verordening 2020. Langlopende schulden kenden we in 2022 voor het eerst in de geschiedenis van Marrekrite. De kortlopende lening (voor een half jaar) van € 1,0 miljoen aangetrokken via de Nederlandse Waterschapsbank is in 2022 afgelost. De liquide middelen zijn bij banken ondergebracht als rekening courant tegoeden.

We hebben inmiddels rentelasten uit vreemd vermogen als gevolg van een aangetrokken langlopende geldlening via de gemeente Súdwest-Fryslân van € 4,0 miljoen. Voor de volledigheid geven we de maxima voor zowel de renterisiconorm als de kasgeldlimiet:

- de renterisiconorm bedraagt 20% van de grondslag, zijnde het begrotingstotaal (lasten) van het betreffende boekjaar (€ 2,29 miljoen); de renterisiconorm bedraagt € 0,46 miljoen en heeft betrekking op de vaste schuld.
- de kasgeldlimiet bedraagt voor gemeenschappelijke regelingen 8,20% van het begrotingstotaal (lasten) van het betreffende boekjaar. De kasgeldlimiet bedraagt € 0,19 miljoen.

In 2022 zijn we als Marrekrite binnen de kasgeldlimiet gebleven.

Rente-omslag

Voor het eerst hebben we bij de jaarstukken te maken met rente-omslag. De rente-omslag wordt bepaald door het totale rentesaldo te relateren aan de totale boekwaarde en geeft daarmee de gemiddelde rente over de investeringen weer. Omdat Marrekrite grotendeels heeft gefinancierd met eigen vermogen is de rente-omslag (veel) lager dan de rente op de aangetrokken langlopende geldlening. Bij begroting gingen we nog uit van een rentepercentage op een eventueel aan te trekken lening van nihil of bijna nihil en daarmee was er (nog) geen sprake van rente-omslag (renteomslag = 0).

Renteschema**Jaarrekening 2022**

a.	externe rentelasten over de korte en de lange financiering	
	rente opgenomen langlopende leningen	44.384
	rente kortlopende schulden	-
b.	externe rentebaten:	
	geldleningen woningbouw	-
	hypothecaire geldleningen	-
	overige geldleningen	-
	Totaal door te rekenen externe rente (1)	44.384
c.	aan grondexploitatie door te belasten rente	-
	rente van projectfinanciering door te belasten aan taakvelden	
	Saldo door te rekenen rente (2)	-
d1.	Rente over eigen vermogen (3)	-
d2.	Rente over voorzieningen (4)	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (1+2+3+4)	44.384
e.	werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (=rente-omslag)	44.384
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-
	boekwaarden per 01-01	
	totale boekwaarde staat C	6.361.426
	Correctie boekwaarde (verstrekte leningen)	-
	Boekwaarde excl. leningen derden	6.361.426
	OMSLAGRENTE MARREKRITE	0,70%

Schatkistbankieren

In 2013 is een rekening courant geopend in het kader van (het verplicht) Schatkistbankieren. De overheid stelt ook gemeenschappelijke regelingen verplicht hieraan deel te nemen. Een nadelig gevolg is het verlies van rente-inkomsten, hoewel het op dit moment in sommige gevallen aantrekkelijker lijkt om gelden te lenen, dan uit te zetten.

Ten aanzien van het Schatkistbankieren geldt per 1 juli 2021 een minimaal drempelbedrag van € 1,0 miljoen. De norm voor het bepalen van het drempelbedrag bij een lagere overheid bedraagt per 1 juli 2021 2,0% van het begrotingstotaal (€ 2,29 miljoen), ergo afgerond € 46.000. Marrekrite dient derhalve per 1 juli 2021 een (minimale) drempel aan te houden van € 1,0 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag Schatkistbankieren				
Begrotingsbedrag verslagjaar				2.285.500
Drempelbedrag 2,0% van het begrotingsbedrag (per 01/07/2021)				45.710
Minimaal drempelbedrag per 01/07/2021				1.000.000
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist	474.863	923.836	102.412	117.048
Ruimte onder drempel	525.137	76.164	897.588	882.952

2.5 Bedrijfsvoering

Het grootste deel van de kosten binnen het programma Bedrijfsvoering bestond tot nu toe uit de salariskosten van de – inmiddels - 9 vaste medewerkers. Met ingang van de Jaarstukken 2019 rekenen we, voor zover mogelijk, de loonkosten als directe kosten toe aan de verschillende programma's, inclusief een opslag voor overhead. De niet toe te rekenen loonkosten en overige indirecte kosten blijven achter op het programma Bedrijfsvoering.

Voor speciale projecten en in het geval dat specifieke kennis noodzakelijk is, huren we tijdelijk externe medewerkers of advies in. Eind 2022 zijn, los van de 9 vaste medewerkers, 2 ingehuurd medewerkers (parttime) werkzaam voor Marrekrite. Ook hebben we via Caparis twee medewerkers bij ons gedetacheerd ten behoeve van maaiwerkzaamheden. Daarnaast heeft een medewerker met een tijdelijk dienstverband een vast dienstverband gekregen.

Bij nieuwbouwprojecten -vervangingsinvesteringen- nemen we zowel de interne als de externe personeelskosten zo veel mogelijk mee in de projectkosten (inhuur ingenieursbureau en directe personeelskosten vermeerderd met een opslag voor overhead).

Personeel (bezetting)	
directeur	0,89
officemanager	0,67
officemanager	0,67
senior beleidsmedewerker	0,89
coördinator landrecreatie	0,67
projectadviseur landrecreatie	0,92
(tijdelijk) projectmedewerker landrecreatie	0,22
technisch medewerker watersport	0,78
medewerker milieuboot	1,00
medewerker groenonderhoud	1,00
medewerker groenonderhoud	1,00
vacature	0,00
TOTAAL	8,70

2.6 Verbonden partijen

Niet van toepassing.

2.7 Grondbeleid

Recreatieschap Marrekrite heeft circa 170 percelen land in eigendom waarop (in de meeste gevallen) aanlegvoorzieningen zijn gerealiseerd. We bezitten locaties die zich bevinden in provinciaal of gemeentelijk vaarwater of te midden van terreinen van natuurorganisaties of boeren. Grondbezit is geen doel op zich, maar een middel om ligplaatsen te realiseren.

Wanneer we kansen zien om percelen te verkopen (met behoud van het recht er een aanleglocatie te beheren) dan trachten we deze te verzilveren. Het dagelijks bestuur dient altijd in te stemmen met verkoop. Het algemeen bestuur dient in te stemmen als de baten voor deze verkoop niet begroot cq. gepland zijn.

Veel percelen land zijn nauwelijks van (financiële) waarde, aangezien de geldende bestemming ander gebruik niet toestaat. Verkoop voor commercieel gebruik is daarom meestal niet mogelijk, tenzij een bestemmingswijziging plaatsvindt. Daar dit – als het al mogelijk is – de nodige voeten in aarde heeft, is van verkoop van eigendom in relatie tot een gewijzigde bestemming slechts zeer zelden sprake.

3. Jaarrekening 2022

3.1 Balans per 31 december 2022

Balans per 31 december 2022 2.020 2.021 2.022

Activa *Saldo 31/12* *Saldo 31/12* *Saldo 31/12*

Materiele vaste activa

Investerings maatschappelijk nut	5.041.526	6.194.591	7.458.774
Investerings economisch nut	188.484	166.835	218.254
Vaste activa	5.230.010	6.361.426	7.677.028

Vorraden	3.867	5.095	20.390
Uitzettingen <1jr	663.126	325.488	1.574.652
Overlopende activa	12.412	14.145	-
Liquide middelen	138.763	85.173	245.121
Vlottende activa	818.168	429.901	1.840.163

Totaal Activa **6.048.177** **6.791.327** **9.517.190**

Balans per 31 december 2022 2.020 2.021 2.022

Passiva *Saldo 31/12* *Saldo 31/12* *Saldo 31/12*

Eigen Vermogen	-4.739.876	-4.794.858	-4.704.090
<i>Algemene reserve</i>	<i>-3.203.079</i>	<i>-3.203.079</i>	<i>-4.030.720</i>
<i>Bestemmingsreserves</i>	<i>-1.536.797</i>	<i>-1.460.797</i>	<i>-464.138</i>
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	<i>-</i>	<i>-130.982</i>	<i>-209.232</i>
Vreemd Vermogen	-	-	-4.000.000
<i>Langlopende leningen >1jr</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-4.000.000</i>
Vaste passiva	-5.162.521	-4.794.859	-8.704.090

Vlottende schulden <1jr	-658.585	-1.451.791	-156.108
Overlopende passiva	-227.072	-544.677	-656.994
Vlottende passiva	-885.657	-1.996.468	-813.102

Totaal Passiva **-6.048.178** **-6.791.327** **-9.517.190**

3.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting & Verantwoording Provincies en Gemeenten daarvoor geeft en de nadere regels die Marrekrite daarover heeft opgenomen in haar financieel beleid.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De vergelijkende cijfers en toelichtingen zijn aangepast voor vergelijkingsdoeleinden. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva tegen nominale waarden opgenomen. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Balans

Vaste activa

Investerings met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht (netto-methode). In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden met ingang van het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij geen rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grond wordt niet afgeschreven. Bij de waardering hiervan wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien dit naar verwachting blijvend is. In eerste instantie zullen we hiervoor een verliesvoorziening treffen, zodat dit bij gewijzigde marktomstandigheden kan vrijvallen. Alleen in uiterste gevallen boeken we waarde af op bezittingen, namelijk als er geen enkel zicht is op waardeherstel is.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen (in jaren) voor investeringen > € 25.000:

Gronden en terreinen	n.v.t
Vervoersmiddelen	5 tot 20 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 tot 10 jaar
Overige materiële vaste activa	15 jaar

Investerings met een maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut activeren we, evenals investeringen met een economisch nut, met ingang van het jaar volgend op de gereed melding cq. levering van de investering.

We schrijven via de lineaire afschrijvingsmethodiek af over de verwachte gebruiksduur, waarbij we in voorkomende gevallen rekening kunnen houden met een eventuele restwaarde. Normaliter schrijven we af tot nihil.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen (in jaren) voor investeringen > € 25.000:

Steigers	40 jaar
Damwanden	50 jaar
MarBoeien	10 jaar

Activa in ontwikkeling

De als “onderhanden werken” opgenomen investeringen/bezittingen zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de directe kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen, kosten van bouw- en woonrijp maken, maar ook de directe loonkosten vermeerderd met een opslag voor overhead), evenals een redelijk te achten aandeel in de rentekosten, indien van toepassing.

Vlottende activa

Winsten worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de verkrijgings- of vervaardigingskosten in mindering gebracht. Verliezen worden genomen zodra deze bekend zijn. Indien noodzakelijk worden ter zake voorzieningen gevormd tegen nominale waarde en op de balans gezet.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid betreffende debiteuren is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Geringe vorderingen worden afgewaardeerd bij het opmaken van de jaarstukken.

Vaste Passiva

Reserves

Reserves worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde. De niet-bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel worden als vooruit ontvangen middelen op de balans verantwoord onder de overlopende passiva. De besteding van deze middelen vindt op een later tijdstip plaats.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. De gemeenschappelijke regeling Marrekrite kan in geval van nood terugvallen op artikel 22 van de op 22 maart 2017 in de Staatscourant gepubliceerde wijziging van de gemeenschappelijke regeling. Daarin is geregeld dat eventuele financiële tekorten worden gedragen door de deelnemers, ieder voor zijn eigen deel.

Schattingen

Ten aanzien van schattingen wordt in deze jaarrekening per post een oordeel gevormd over de omvang van de schatting. Waar nodig zijn de grondslagen voor deze schattingen afzonderlijk opgenomen in de toelichting op de balans.

Vennootschapsbelasting

Voor alle activiteiten van de gemeenschappelijke regeling geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting.

Doorschuif BTW// BTW-compensatiefonds

Marrekrite schuift de BTW op overheidstaken door naar de deelnemers. Betaalde BTW presenteren we als een last en doorgeschoven BTW als een bate in onze jaarrekening (kostenneutraal).

3.3 Toelichting op de balans per 31 december 2022

Activa

Toelichting op de balans per 31 december 2022	2.021	2.022
	Saldo 31/12	Saldo 31/12
Materiele vaste activa		
Investerings maatschappelijk nut	6.194.591	7.458.774
<i>Damwanden</i>	4.058.135	4.888.476
<i>Steigers</i>	1.618.201	2.251.479
<i>Marboeien</i>	15.141	12.547
<i>Activa in ontwikkeling</i>	503.114	306.271
Investerings economisch nut	166.835	218.254
<i>Machines, apparaten en installaties</i>	5.892	-
<i>Vervoermiddelen</i>	107.387	165.684
<i>Gronden en terreinen</i>	42.708	42.708
<i>Overige MVA</i>	10.848	9.862
Vaste activa	6.361.426	7.677.028
Voorraden	5.095	20.390
<i>Gereed product en handelsgoederen</i>	5.095	20.390
Uitzettingen <1jr	325.488	1.574.652
<i>Overige vorderingen</i>	9.108	7.940
<i>Vorderingen openbare lichamen</i>	171.381	5.925
<i>Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</i>	145.000	1.560.788
Overlopende activa	14.145	-
<i>Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen</i>	14.145	-
Liquide middelen	85.173	245.121
<i>Kas</i>	61	90
<i>RABO rekening courant</i>	34.114	229.910
<i>ING rekening courant</i>	50.998	15.121
Vlottende activa	429.901	1.840.163
Totaal Activa	6.791.327	9.517.190

Specificatie en verloop boekwaarde Materiele vaste activa 2022:

	<i>Beginbalans</i>	<i>Investerings</i>	<i>Des investerings</i>	<i>Afschrijvingen</i>	<i>Bijdragen derden</i>	<i>Afwaardering</i>	<i>Saldo 31/12</i>
Materiele vaste activa							
Investerings maatschappelijk nut	6.194.592	1.897.919	-503.114	-128.767	-	-	7.460.632
<i>Damwanden</i>	4.058.136	914.142	-	-83.802	-	-	4.888.476
<i>Steigers</i>	1.618.201	741.259	-	-42.369	-65.612	-	2.251.479
<i>Marboeien</i>	15.141	-	-	-2.594	-	-	12.547
<i>Activa in ontwikkeling</i>	503.114	306.271	-503.114	-	-	-	306.271
Investerings economisch nut	166.835	71.392	-	-19.974	-	-	218.255
<i>Machines, apparaten en installaties</i>	5.892	-	-	-5.892	-	-	-
<i>Vervoermiddelen</i>	107.387	98.510	-	-13.096	-27.118	-	165.684
<i>Gronden en terreinen</i>	42.708	-	-	-	-	-	42.708
<i>Overige MVA</i>	10.848	-	-	-986	-	-	9.862
Vaste activa	6.361.427	1.969.311	-503.114	-148.740	-92.730	-	7.677.028

Nadere toelichting***Investerings in maatschappelijk nut***

De totale vervangingsinvesteringen in damwanden en steigers met maatschappelijk nut liggen in 2022 ongeveer € 0,2 miljoen euro hoger dan in 2021. In totaal is er afgerond € 1,5 miljoen euro aan investeringen gepleegd (exclusief overlopende investeringen uit 2020 en 2021 en inclusief overlopende investeringen naar 2023).

Specificatie activa in ontwikkeling in 2022:

	Balanswaarde 31-12-2021	Mutatie	Balanswaarde 31-12-2022
Activa in ontwikkeling			
<i>Activa in ontwikkeling 2021</i>	503.114	-503.114	-
<i>-Verschuiving naar MVA (in gebruik) 2022</i>			
<i>Activa in ontwikkeling 2022</i>	-	306.271	306.271
	503.114	-196.843	306.271

Activa in ontwikkeling

Onder deze post is het deel van de vervangingsinvesteringen opgenomen dat op 31 december 2022 nog niet gereed gemeld was. Het betreft in totaal € 306.000 aan projecten dat via de balans overloopt naar 2023.

Investerings in economisch nut

Geen bijzonderheden.

Uitzettingen <1jr**Specificatie van uitzettingen <1jr in 2022:**

	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2022
Overige vorderingen	9.108	-1.400	7.940
Vorderingen openbare lichamen	171.381		5.925
Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	145.000	-	1.560.788
	325.488	-1.400	1.574.652

Overige vorderingen

Het betreft voornamelijk een vordering op een derde, in verband met geleden schade aan een aanlegvoorziening. Hiervoor is een betalingsregeling getroffen via een rechterlijke uitspraak.

Vorderingen op openbare lichamen

Het betreft hier diverse kleinere vorderingen.

Uitzettingen in 's rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Naast bankrekeningen bij ING en Rabo houdt Marrekrite een rekening aan bij de BNG ten behoeve van Schatkistbankieren. Ultimo 2022 hield Marrekrite € 1,56 miljoen aan in de schatkist. De bij ING en Rabo aangehouden bedragen liggen ruim onder de geldende drempel van € 1,0 miljoen.

Berekening benutting drempelbedrag Schatkistbankieren				
Begrotingsbedrag verslagjaar				2.285.500
Drempelbedrag 2,0% van het begrotingsbedrag (per 01/07/2021)				45.710
<i>Minimaal drempelbedrag per 01/07/2021</i>				<i>1.000.000</i>
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist	474.863	923.836	102.412	117.048
Ruimte onder drempel	525.137	76.164	897.588	882.952

Passiva

Toelichting op de balans per 31 december 2022

2.021

2.022

	Saldo 31/12	Saldo 31/12
Eigen Vermogen	-4.663.877	-4.704.090
<i>Algemene Reserve</i>	-3.203.079	-4.030.720
<i>Bestemmingsreserve Baggeren (BB)</i>	-1.296.659	-300.000
<i>Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)</i>	-164.138	-164.138
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	-130.982	-209.232
Langlopende leningen >1jr	-	-4.000.000
<i>Schulden aan kredietinstellingen</i>	-	-4.000.000
Vaste passiva	-4.794.859	-8.704.090
Vlottende schulden <1jr	-451.791	-156.108
<i>Overige schulden</i>	-451.791	-156.108
<i>Onderhandse lening van openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido</i>	-1.000.000	-
Overlopende passiva	-544.677	-656.994
<i>Vooruitontvangen bedragen</i>	-	-
<i>De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren</i>	-544.677	-656.994
Vlottende passiva	-1.996.468	-813.102
Totaal Passiva	-6.791.327	-9.517.190

Verloop boekwaarde eigen vermogen 2022:

	Beginbalans	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming 2021	Overige verminderingen	Saldo 31/12
Eigen Vermogen	-4.663.877	-1.305.891	1.396.659	-130.982	-	-4.704.091
<i>Algemene Reserve</i>	-3.203.079	-1.046.659	350.000	-130.982	-	-4.030.720
<i>Bestemmingsreserve Baggeren (BB)</i>	-1.296.659	-50.000	1.046.659	-	-	-300.000
<i>Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)</i>	-164.138	-	-	-	-	-164.138
<i>Onverdeeld resultaat</i>	-130.982	-209.232	-	130.982	-	-209.232
Eigen vermogen	-4.794.859	-1.305.891	1.396.659	-	-	-4.704.090

Nadere toelichting

Eigen vermogen

Na de herschikking van onze reservepositie verleden jaar hebben we een zeer robuuste algemene reserve, die we in overleg met de deelnemers de komende jaren geleidelijk afbouwen.

De belangrijkste bestemmingsreserve is die ten behoeve van het baggeren. In onze beleidsnota hebben we aangegeven dat we deze bestemmingsreserve beschouwen als ware het een voorziening. Zodra er beter zicht is op de meerjarige baggeropgave kunnen we bekijken hoe we naar de toekomst toe willen omgaan met deze bestemmingsreserve.

De specifieke mutaties in de onttrekkingen aan de Algemene reserve zijn als gevolg van de uitbetaling/afbouw eigen vermogen van € 0,25 miljoen aan de deelnemers en de mutatie in de Tussenrapportage 2022 van € 0,1 miljoen als gevolg van de extra lasten project Hûskes en de rentelasten als gevolg van het aantrekken van de langlopende geldlening.

De toevoegingen aan de Algemene reserve hangen samen met de onttrekking aan de Bestemmingsreserve Baggeren en zijn een gevolg van eerdere besluitvorming over de verlaging van de Bestemmingsreserve Baggeren naar € 0,3 miljoen.

Bestemmingsreserve Baggeren (BB)

De bestemmingsreserve Baggeren heeft ten doel de ligplaatsen die in eigendom of beheer van de GR zijn, bereikbaar te houden. De toevoeging ad. € 50.000 die heeft plaatsgevonden in 2022 is bij de Turap vastgesteld en toegelicht en is het gevolg van de “kasschuif” die in 2021 is gedaan. De onttrekking is als gevolg van eerdere besluitvorming over de verlaging van de Bestemmingsreserve Baggeren naar € 0,3 miljoen.

Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)

De bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie dient om te kunnen participeren in nieuwe ontwikkelingen en innovaties op het gebied van recreatie in Fryslân die passen binnen de doelstellingen van de GR, zodat het algemeen bestuur de hiermee gepaard gaande kosten incidenteel kan dragen, alvorens deze eventueel in de reguliere exploitatie van de GR te plaatsen.

Gerealiseerd resultaat 2022

De jaarrekening heeft een positief resultaat na bestemming van afgerond € 209.000. Dat is ongeveer € 113.000 lager dan gemeld bij de tussentijdse rapportage. Belangrijk verschil is dat het gegarandeerde resultaat onderdeel is van het rekeningsaldo en is uitbetaald in 2022, zoals ook toegezegd bij vaststelling van de begroting. Administratief is dit gesaldeerd met de baten in programma Bedrijfsvoering en verwerkt als een per saldo lagere deelnemersbijdrage. Als we dan een analyse maken van het resterende verschil (ergo: 322.000 minus 250.000 = 72.000) dan blijft er ca. € 140.000 te verklaren als verschil. De belangrijkste verschillen ontstaan door een hogere saldo baten en lasten van de wimpelverkoop/donaties en vrijwillige bijdragen ad. € 50.000; een voordeel als gevolg van de lagere realisatie baggerkosten ad. € 170.000. Daar staan tegenover hogere kosten dagelijks onderhoud waterrecreatie ad. € 60.000 en hogere kosten voor het onderhoud van de fietsknooppuntnetwerken van € 40.000. Een bestemmingsvoorstel voor het resultaat staat verwoord in de aanbiedingsbrief van de Jaarstukken 2022.

Langlopende schulden >1jr

Specificatie langlopende leningen >1jr:

Langlopende geldlening Súdwest-Fryslân rente 1,825%,(duur 30 jaar per mei 2022)	4.000.000
	4.000.000

Marrekrite heeft in 2022 via de gemeente Súdwest-Fryslân een langlopende, lineaire lening kunnen aantrekken (Nederlandse Waterschapsbank) voor 30 jaar tegen 1,8250% rente. Voor het verloop en de jaarlijkse rentekosten zie het verloopoverzicht hieronder. De liquiditeitspositie was niet langer voldoende om met kasgeldleningen in de financieringsbehoefte te voorzien. De rente is in 2022, nadat de oorlog in Oekraïne is uitgebroken in februari, snel opgelopen. In mei is het gelukt om onder nog relatief gunstige omstandigheden een deel van de op langere termijn benodigde langlopende financiering af te sluiten. We kijken goed naar de toekomstig benodigde investeringen en de daarbij benodigde financiering. Het oorspronkelijke plan om een hogere lening (tegen een zeer lage rente af te sluiten) bleek in 2022 helaas niet langer haalbaar.

VERLOOP	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lening 1,825%	4.000.000	3.866.667	3.733.333	3.600.000	3.466.667	3.333.333
rente	45.600	71.480	68.930	66.730	64.180	61.747

Flottende schulden <1 jr

Specificatie overige schulden 2022:

Omzetbelasting	30.356
Provincie Fryslân	34.802
Gemeente Súdwest-Fryslân: rente 2022	45.600
Overige schulden <25.000	45.351
	156.108

Het betreft hier onder andere de BTW-ondernemers aangifte 4^e kwartaal aan de Belastingdienst; een contractuele verplichting ten aanzien van een inhuurcontract en teveel in rekening gebrachte kosten over 2021 aan deelnemers inzake Landrecreatie en een schuld aan de gemeente Súdwest-Fryslân ten aanzien van de aan 2022 toe te rekenen te betalen rente over een langlopende lening die in 2022 is aangetrokken.

Overige kasgeldleningen

Specificatie overige kasgeldleningen:

Onderhandse lening van openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	1.000.000
Kasgeldlening NWB-bank; rente 0%, (duur 14-10-2021 tot 01-03-2022)	1.000.000

We hebben in 2022 de kasgeldlening afgelost die we in 2021 via de Nederlandse Waterschapsbank hadden aangetrokken om in onze korte termijn liquiditeit te voorzien.

Overlopende passiva

Specificatie en verloop boekwaarde overlopende passiva 2022:

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	-
De van Europese en Nederlandse overheidslichaam ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	-656.994

Hieronder een specificatie van het verloop van de overige projecten: het project Tsjúkemar waar we nog een eiland gaan opwaarderen; een ontvangen bijdrage van de provincie voor een vervolg op het Rondje Snitser Mar (deel 2); het project TOPs waarmee we volop in uitvoering zijn; het project Skareilân en de projecten Landpaden, Waterknooppunten en Campertoerisme, waarvoor we eind 2022 extra bijdragen van de provincie hebben ontvangen.

Naam project/financier	Beginbalans	Inkomsten	Uitgaven	Vrijval	Saldo 31/12
Overige NL-overheidslichamen:					
Project Tsjukemar	-121.000	-	121.000	-	-
Project Rondje Snitsermar 2022	-269.391	-	2.882	-	-266.509
Project TOP-netwerk Fryslan	-134.286	-	15.483	-	-118.803
Project Skareilân	-	-37.190	7.680	-	-29.510
Projecten provinsje dec 2022 (5 stuks)	-	-215.000	-	-	-215.000
Overige projecten < 25.000	-20.000	-19.398	12.224	-	-27.174
	-544.677	-271.588	159.269	-	-656.994

Niet uit de balans blijvende langlopende financiële verplichtingen en rechten

Huur kantoorruimte

Marrekrite huurt voor het uitvoeren van de bedrijfsvoering sinds het voorjaar een pand aan het Lytse Súdein te Uitwellingerga (eigendom provincie Fryslan). De huur bedraagt € 20.000 per jaar. Het huurcontract is afgesloten voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van 1 maand (huurder).

Huur boxruimten en bootruimte

Marrekrite huurt een ligplaats voor 1 van de boten (MK3). De jaarlijkse huur bedraagt € 800.

Leasecontracten bedrijfsauto's

Marrekrite heeft ultimo 2022 geen lopende leasecontracten voor bedrijfsauto's meer. Alle bedrijfswagens zijn in eigendom.

Gebeurtenissen na balansdatum

Geen bijzonderheden.

3.4 Overzicht baten en lasten 2022

Exploitatieresultaat

Programma

Bedrijfsvoering	2.154.824	-954.480	1.200.344	2.154.824	-1.004.480	1.150.344	1.970.988	-1.112.813	858.175	500.526	-734.010	-233.485
Waterrecreatie	42.878	-731.020	-688.142	42.878	-781.020	-738.142	11.137	-839.013	-827.876	1.093.995	-774.078	319.917
Landrecreatie	-	-281.000	-281.000	-	-281.000	-281.000	40.744	-316.821	-276.077	198.132	-275.556	-77.424
Baggeren	-	-300.000	-300.000	-	-250.000	-250.000	-	-77.412	-77.412	144.417	-204.314	-59.897
Ontwikkelingen	-	-7.000	-7.000	-	-7.000	-7.000	-	31.738	31.738	128	-76.250	-76.122
Wimpels e.d.	160.000	-12.000	148.000	160.000	-12.000	148.000	221.762	-21.076	200.685	194.470	-12.477	181.993
Resultaat voor bestemming	2.357.702	-2.285.500	72.202	2.357.702	-2.335.500	22.202	2.244.630	-2.335.398	-90.768	2.131.668	-2.076.686	54.982
Mutaties reserves	250.000		250.000	350.000	-50.000	300.000	350.000	-50.000	300.000	76.000	-	76.000
TOTAAL RESULTAAT	2.357.702	-2.285.500	322.202	2.707.702	-2.385.500	322.202	2.594.630	-2.385.398	209.232	2.207.668	-2.076.686	130.982

Reserves

Toevoeging/onttrekking

	Saldo per 1-1-2022	Resultaat bestemming	Saldo na wijziging	Saldo per 1-1-2022	Mutaties	Saldo na wijziging	Saldo per 1-1-2022	Mutaties	Saldo na wijziging	Saldo per 1-1-2021	Mutaties	Saldo na wijziging
Algemene Reserve (AR)	3.203.078	927.643	4.130.721	3.203.078	827.643	4.030.721	3.203.078	827.643	4.030.721	3.203.078		3.203.078
Bestemmingsreserve Baggeren" (BB)	1.296.659	-1.046.659	250.000	1.296.659	-996.659	300.000	1.296.659	-996.659	300.000	1.346.659	-50.000	1.296.659
Bestemmingsreserve Innovatie en Ontwikkeling Recreatie (BIOR)	164.138	-	164.138	164.138		164.138	164.138		164.138	190.138	-26.000	164.138
Gerealiseerd resultaat 2021	130.984	-130.984	-									
Subtotaal	4.794.859	-250.000	4.544.859	4.663.875	-169.016	4.494.859	4.663.875	-169.016	4.494.859	4.739.875	-76.000	4.663.875

3.5 Toelichting en verschillenanalyse op het overzicht baten en lasten 2022

We lichten de verschillen groter dan € 25.000 toe voor de baten en lasten.
Het restant van de verschillen op het programma bestaat uit saldi van kleinere mee- en tegenvallers.

Programma Bedrijfsvoering

Baten -183.836 nadeel

De doorschuif BTW kent een lagere realisatie dan bij de begroting vanuit gegaan: 200k. Dit bleek ook al bij de jaarstukken 2021. Dit is naar de toekomst aangepast. In de meerjarenbegroting. De overige verschillen zijn kleine (nadelige) afwijkingen die we niet separaat toelichten (16k).

Lasten -108.333 nadeel

De gegarandeerde uitkering aan de deelnemers ad. 250k is eind december uitbetaald.

De realisatie doorschuif BTW is aanmerkelijk lager (200k) dan we aan begroot als gevolg van een lager volume investeringen.

We hadden de deelnemers ook een lager bedrag in rekening gebracht op voorhand en dus blijft nu een zeer kleine verrekening over.

De overige voordelen zijn per afwijking kleiner dan € 25.000: o.a. lagere PR&communicatiekosten (20k) als gevolg van Corona en lagere reis- en verblijfskosten (10k).

De personeelskosten vallen in 2022 hoger uit dan begroot (65k); dit heeft met name te maken met personele wisselingen en ziekte, tijdelijke extra formatie en een lagere toerekening aan projectkosten en aan het programma waterrecreatie.

De overige verschillen bedragen 20k nadelig.

Programma Waterrecreatie

Baten -31.741 nadeel

De geraamde baten voor recreatieafval hebben we niet meer omdat het contract met de gemeente Leeuwarden voor het ophalen van afval is beëindigd (25k)

Lasten -57.993 nadeel

De doorbelastingen op het programma Waterrecreatie zijn lager dan begroot. (33k)

Dagelijks onderhoud kent tegenvallers door hogere kosten aannemers en provincie. (70k)

De afschrijvingslasten vallen per saldo hoger uit door een hoger niveau van geactiveerde investeringen in 2022 Dit betreft inhaal uit 2021. (42k)

Overige verschillen voordelig (21k)

Programma Landrecreatie

Baten 40.744 voordeel

Extra inkomsten die samenhangen met de extra lasten voor het onderhoud en aanpassen van de routestructuren wandelen en fietsen. (40k)

Lasten -35.821 nadeel

Het kosten voor het onderhoud en aanpassen van de routestructuren wandelen en fietsen vallen hoger uit dan begroot. Deze kosten hebben ook tot extra inkomsten geleid. (45k).

Het restant van de verschillen op het programma bestaat uit saldi van kleinere mee- en tegenvallers.

Programma Baggeren

Baten -

Geen bijzonderheden

Lasten 172.588 voordeel

Als gevolg van vertragingen van PFAS hebben we sommige werkzaamheden in 2022 niet uitgevoerd: er zou sprake zijn van extreem hoge transport- en stortkosten van baggerspecie terwijl de verwachting was dat deze baggerspecie lokaal verwerkt of gestort zou kunnen worden.

Programma Ontwikkeling

Baten -

Geen bijzonderheden

Lasten 38.738 voordeel

Het betreft o.a. vrijval van een verplichting die in 2021 was opgenomen op de balans ten aanzien van het project Campernetwerk. (28k)

Programma Wimpels e.d.

Baten 61.762 voordeel

We hebben -net als in 2021- weer flink meer omzet uit wimpels, donateurs en vrijwillige bijdragen. We hadden voor 2022 meer wimpels ingekocht dan in 2021.

Dientengevolge ook meer inkooplasten en vergoedingen aan vrijwilligers.

Lasten -9.076 nadeel

Met (meer) baten gerelateerde lasten.

Mutaties reserves en voorzieningen

Geen bijzonderheden.

3.6 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele lasten en baten Marrekrite jaarrekening 2022 (per programma)

		LASTEN	
		<i>Begroting na wijziging</i>	<i>Jaarrekening</i>
<i>Programma</i>		2022	2022
1 Bedrijfsvoering		-51.000	-102.846
2 Waterrecreatie		-52.500	-134.446
3 Landrecreatie		-	-
4 Baggeren		-50.000	-50.000
5 Ontwikkelingen		-	-
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers		-	-
SUBTOTAAL incidentele lasten		-153.500	-287.292

		BATEN	
		<i>Begroting</i>	<i>Jaarrekening</i>
<i>Programma</i>		2022	2022
1 Bedrijfsvoering		350.000	350.000
2 Waterrecreatie		-	-
3 Landrecreatie		-	-
4 Baggeren		-	37.190
5 Ontwikkelingen		-	-
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers		-	28.000
SUBTOTAAL incidentele baten		350.000	415.190

TOTAAL incidentele lasten en baten	196.500	127.898
---	----------------	----------------

SPECIFICATIE LASTEN EN BATEN > EUR 25.000

a Bedrijfsvoering: inhuur/detachering personeel	-30.000	-84.595	L
b Bedrijfsvoering: leaseauto's: einde contract zomer 2022	-21.000	-9.532	L
c Bedrijfsvoering: verhuiskosten Uitwellingerga	-	-8.719	L
d Waterrecreatie: onderhoud voorzieningen provincie	-	-29.667	L
e Waterrecreatie: exploitatielasten Huskes (via AR)	-50.000	-63.077	L
f Waterrecreatie: overig	-2.500	-	L
g Waterrecreatie: controle van 100 Marboeien	-	-41.702	L
h Baggeren: incidentele storting in BR Baggeren (BB)	-50.000	-50.000	L
i Bedrijfsvoering: bijdrage uit de AR	100.000	100.000	B
j Bedrijfsvoering: bijdrage uit de AR ivm afbouw vermogen	250.000	250.000	B
k Baggeren: bijdrage provincie Skareilân	-	37.190	B
l Ontwikkeling: vrijval verplichting Camperen	-	28.000	B
SALDO	196.500	127.898	

3.7 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is per 1 januari 2013 ingegaan. De verantwoording in deze jaarstukken is opgesteld op basis van het meest recente verantwoordingsmodel.

Het bezoldigingsmaximum voor Recreatieschap Marrekrite bedraagt in 2022 € 216.000 op basis van een fulltime dienstverband (36 uur per week). Het in de tabel weergegeven individueel toepasselijke WNT-bezoldigingsmaximum is gebaseerd op de aanstellingsomvang van de topfunctionaris in dienst van Marrekrite, de directeur.

De directeur valt onder de definitie van topfunctionaris in het kader van de WNT. De bezoldiging ligt significant lager dan het individueel toepasselijke WNT-bezoldigingsmaximum.

Marrekrite maakt gebruik van de vereenvoudigde verantwoording voor AB en DB leden, conform verantwoordingsmodel 1d. Dit betekent dat niet alle vereiste bezoldigingsgegevens zijn opgenomen in de jaarrekening.

Algemeen Bestuur	
<i>deelnemers</i>	<i>bestuursleden</i>
Provincie Fryslân (voorzitter)	Mevrouw Fokkens
Gemeente Achtkarspelen	De heer Spoelstra
Gemeente Dantumadiel	De heer Kempenaar
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge
Gemeente Harlingen	De heer Schoute
Gemeente Heerenveen	Mevrouw Rinkes
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Slijver
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman
Gemeente Smallingerland	De heer Hoekstra
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman
Gemeente Tytsjerksteradiel	Mevrouw Willemsma
Gemeente Waadhoeke	Mevrouw Van der Meer
Gemeente Weststellingwerf	De heer Hoen

Dagelijks Bestuur	
<i>deelnemers</i>	<i>bestuursleden</i>
Provincie Fryslân (voorzitter)	Mevrouw Fokkens
Gemeente De Fryske Marren	De heer Van Iddekinge
Gemeente Leeuwarden	De heer Reitsma
Gemeente Noardeast-Fryslân	Mevrouw Slijver
Gemeente Opsterland	De heer Jonkman
Gemeente Súdwest-Fryslân	De heer Rietman

WNT-VERANTWOORDING 2022 GR Marrekrite

De WNT is van toepassing op GR Marrekrite Het voor Marrekrite toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum)¹.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling 2

bedragen x € 1		L. Touwen
Functiegegevens		directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		0,89
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		84.569
Beloningen betaalbaar op termijn		11.839
Subtotaal		96.408
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		192.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		0
Bezoldiging		96.408
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.
Gegevens 2021		
Functiegegevens		directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		0,89
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		80.767
Beloningen betaalbaar op termijn		11.017
Subtotaal		91.784
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		185.778
Bezoldiging		91.784

4. Controleverklaring accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite"

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons afkeurend oordeel ten aanzien van de financiële rechtmatigheid en ons goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid

Wij hebben de jaarrekening 2022 van de gemeenschappelijke regeling recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite" te Leeuwarden gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite" op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).
- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, vanwege het belang van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons afkeurend oordeel ten aanzien van de financiële rechtmatigheid en ons goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid' in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder eigen verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 8 december 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. Het overzicht van baten en lasten over 2022.
2. De balans per 31 december 2022.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.
4. De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons afkeurend oordeel ten aanzien van de financiële rechtmatigheid en ons goedkeurend oordeel omtrent getrouwheid.

2023.180

1

In de jaarrekening 2022 is sprake van de volgende controleverschillen die van invloed zijn op ons oordeel omtrent de financiële rechtmatigheid:

In de jaarrekening 2022 is ten bedrage van € 410.000 sprake van lasten die voortvloeien uit inkooptransacties die niet in overeenstemming met de aanbestedingswet tot stand zijn gekomen.

In de jaarrekening 2022 is sprake van een overschrijding van het door het bestuur vastgestelde investeringskrediet ten bedrage van € 216.000.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), en de Regeling Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling recreatieschap voor het Friesche Waterland "De Marrekrite", zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 23.900. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 1.190 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, of WNT-redenen relevant zijn.

2023.180

2

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder eigen verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 8 december 2022.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate, maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

- Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Regeling Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:
 - Het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,
 het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
 - Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
 - Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
 - Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.
- Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
 - Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Eshuis REGISTERACCOUNTANTS

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 24 april 2023

Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

2023.180

5

Bijlagen bij de jaarstukken 2022

Overzicht baten en lasten (verplichte indeling BBV) jaarrekening 2022

Marrekte

	Begroting 2022 (na wijziging)			Jaarrekening 2022			Jaarrekening 2021		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Bedrijfsvoering (excl overhead)	2.154.824	-625.000	1.529.824	1.970.988	-808.093	1.162.894	500.526	-503.582	-3.057
2 Waterrecreatie	42.878	-731.020	-688.142	11.137	-839.013	-827.876	1.093.995	-774.078	319.917
3 Landrecreatie	-	-281.000	-281.000	40.744	-316.821	-276.077	198.132	-275.556	-77.424
4 Baggeren	-	-300.000	-300.000	-	-77.412	-77.412	144.417	-204.314	-59.897
5 Ontwikkelingen	-	-7.000	-7.000	-	31.738	31.738	128	-76.250	-76.122
6 Wimpels, donateurs en vrijwilligers	160.000	-12.000	148.000	221.762	-21.076	200.685	194.470	-12.477	181.993
Overhead	-	-379.480	-379.480	-	-304.720	-304.720		-230.428	-230.428
Algemene dekkingsmiddelen	350.000	-50.000	300.000	350.000	-50.000	300.000	76.000		76.000
Heffing Vpb	-	-	-	-	-	-			-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-			-
SALDO VAN BATEN EN LASTEN	2.707.702	-2.385.500	322.202	2.594.630	-2.385.398	209.232	2.207.668	-2.076.686	130.982

Overzicht IV-3 taakvelden Gemeenschappelijke Regelingen; Marrekrite jaarrekening 2022

		BATEN		
		<i>Begroting</i>	<i>Jaarrekening</i>	<i>Jaarrekening</i>
		<i>2022</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
0.1	Bestuur	-	-	-
0.4	Overhead	-	-	-
0.5	Treasury	-	-	-
0.8	Overige baten en lasten	2.329.158	2.244.630	2.107.488
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	250.000	350.000	76.000
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	-	-
2.1	Verkeer en vervoer	28.544	-	24.180
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-	-
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-	-	-
7.2	Riolering	-	-	-
TOTAAL BATEN		2.607.702	2.594.630	2.207.668

		LASTEN		
		<i>Begroting</i>	<i>Jaarrekening</i>	<i>Jaarrekening</i>
		<i>2022</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>
0.1	Bestuur	-10.000	-14.748	-17.004
0.4	Overhead	-379.480	-304.720	-230.428
0.5	Treasury	-3.000	-5.006	-3.474
0.8	Overige baten en lasten	-712.000	-774.821	-488.950
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	-
0.10	Mutaties reserves	-	-50.000	-
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-322.202	-209.232	-130.982
2.1	Verkeer en vervoer	-30.044	-25.404	-62.005
2.4	Economische havens en waterwegen	-798.834	-784.720	-826.123
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-352.142	-362.902	-411.149
7.2	Riolering	-	-63.077	-37.553
TOTAAL LASTEN		-2.607.702	-2.594.630	-2.207.668

TOTAAL SOM BATEN EN LASTEN		-	-	-
-----------------------------------	--	---	---	---